

Всі основні причини невпевненості в собі особисті автори в тій чи іншій мірі пов'язують з проявом відповідальності точніше з її недостатнім проявом. У роботах вітчизняних психологів підкреслюється, що суттєвий вплив на прийняття відповідальності за успіх чи невдачу в сумісній діяльності надають рівень розвитку групи та її згуртованість, близькість ціннісних орієнтації емоційна ідентифікація, впевненість в собі та інші характеристики [2].

Список використаних джерел:

1. Маслова Т.М. Пилотажное исследование уверенности в себе студентов вуза // Постулат. /Т.М. Маслова 2017 №5 [Электронный ресурс]. <http://e-postulat.ru/index.php/Postulat/article/view/594/615>.
2. Муздыбаев К. Психология ответственности. /К. Муздыбаева. – Л: Наука, 2003. – 240с.
3. Левакова Т.В. Агрессия в педагогических отношениях. /Т. В. Левакова – Биробиджан: БГПИ, 2003. – 58 с.
4. Сериков В.В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем [Текст] / В.В. Сериков. – М.: Логос, 1999. – 272 с.

*Науковий керівник – доцент Веліховська А.Б.
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК 378.147

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Курепін Вячеслав Миколайович,

orcid.org:0000-0003-4383-6177

старший викладач кафедри методики професійного навчання,

Миколаївський національний аграрний університет

Демченко Анастасія Володимирівна,

*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (Технологія
виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,*

Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні більшість населення мешкає в упоряджених містах, забезпечує собі харчування походом до супермаркетів, працює в комфортних умовах організацій, установ, підприємств. Складається враження, що необхідність у науці виживання є неактуальною. На жаль, у повсякденному житті все зовсім

інакше. Про це, ще раз нагадала нам трагедія у грудні 2019 року в Одеському коледжіекономіки, права та готельно-ресторанного бізнесу.

Середовище, яке нас оточує у своєму переліку містить небезпек набагато більше, ніж первісний світ, список цих небезпек постійно збільшується, наслідки стають масштабнішими, а можливість виникнення залишається непередбачуваною. Розбещеність людини благами цивілізації, втрата навичок поведінки в екстремальних ситуаціях зробила її вразливою, незахищеною [1].

Необхідною складовою існування самого життя є виховання розуміння, щодо повсякденного дотримання культури безпеки. Таке виховання та об'ємом знань, який допоможе сформувати вміння розробляти алгоритми поведінки в конкретних надзвичайних ситуаціях дає дисципліна «Безпека життєдіяльності» (БЖД). Особливість цієї дисципліни полягає в тому, що вона має за мету сформувати у здобувачів вищої освіти навички самостійного оцінювання конкретної ситуації, прийняття та реалізації адекватних рішень у нестандартних умовах. Основою для розвитку цих здібностей є застосування на заняттях проблемно-ситуативного підходу при використанні методики системного аналізу.

Єдність і взаємозалежність теоретичних знань і практичного досвіду, який накопичило людство, є основою для розробки алгоритмів поведінки в небезпечних ситуаціях, заходів їх запобігання та ліквідації. Запропонована педагогічна методика повинна передбачити створення викладачем особливих креативних умов діяльності здобувачів вищої освіти. Викладач повинен ніж надати теоретичне визначення дисципліни БЖД, запропонувати логічний ряд запитань щодо пізнавальної проблеми: «Чому на сьогоднішній день проблема безпеки людини є актуальною?», «Як ви розумієте саме поняття «безпека?»». Між викладачем та тим хто навчається, повинен виникнути дієвий діалог, який буде розвивати сприйняття події як угруповання взаємозалежних складових, спонукати здобувачів вищої освіти підтверджувати аргументи конкретними прикладами.

Так, під час аналізу проблем безпеки, пов'язаної з людським фактором, модулюється послідовність подій та дій людини, які сприяють виникненню небезпеки [2]. Треба враховувати як недостатню для виконання дії кваліфікацію, так і невідповідність психофізіологічних властивостей людини вимогам безпеки, відсутність мотивації дії, схильність до ризику, конфлікти в колективі, несвоєчасність отримання інформації та ін [3].

Теоретичні положення БЖД базуються на практичному досвіді. Приклади подій, конкретних небезпек, свідками яких були здобувачі вищої освіти, події, які проходили із засобів інформації є керувальним процесом обміну досвідом в

освітньому процесі закладів вищої освіти. Це сприяє розвитку вміння подання інформації та сприйняття її в логічній послідовності. Для цього здобувачам вищої освіти пропонується дотримуватися плану: визначення небезпеки; аналіз особливостей проходження; факти щодо причини виникнення; наслідки впливу на людину й життєве середовище; пропозиції щодо можливості запобігання. Подання інформації за таким планом є не що інше, як побудова системи взаємопов'язаних подій з одночасним аналізом їх причинно-наслідкових зв'язків.

Постійною потребою людини є необхідність у безпеці. Для цього при вивченні дисципліни БЖД застосовуються методики розвитку вміння інтуїтивного реагування. Викладачем розробляються ситуаційні завдання двох типів при яких необхідно вибрати правильну послідовність дій із запропонованих варіантів (цей тип завдань дозволяє сформувати систему логічно пов'язаних етапів дій), інший - більш складний варіант, який дозволяє розробити послідовність дій самостійно.

Викладач повинен розробити завдання та формулювати питання таким чином, щоб відповіді здобувачів вищої освіти стали основою для розкриття можливості розвитку небезпечної ситуації та склалися в систему її реалізації: джерело небезпеки причина небезпеки небезпечна ситуація. Утриматися від категоричних оцінювань, це один із головних постулатів педагогіки співробітництва. У випадку наявності недоліків у відповіді або запропонованих діях виправляти ситуацію повинен не викладач, а здобувачі вищої освіти.

При вивченні на сьогодні актуальної для закладів освіти теми «Пожежна безпека» необхідно розробити систему взаємопов'язаних складових такої небезпеки, як пожежа, провести аналіз кожної складової, під час якої поширюється її інформаційна ємність, наводяться приклади реальних подій.

Особливу увагу при навчанні пожежної безпеки слід приділяти формуванню знань у здобувачів вищої освіти з підготовки до дій в екстремальних ситуаціях, методики чіткого алгоритму правильних дій під час виникнення пожежі. Про це, ще раз наголосили трагічні події в Одеському коледжі економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу. Під час пожежі в коледжі не прозвучало ніяких тривожних сигналів або оголошень, багато студентів не одразу дізналися про загоряння, працівники коледжу не давали вказівки покинути будівлю.

«У плані пожежної безпеки там був страх і жах. Вагонка на стінах, вузькі коридори, єдині сходи, стародавні ліфти, скупченість, захаращеність. Як таке допустили після всіх попередніх пожеж, незрозуміло», - свідчать очевидці та учасники трагедії. «Пожежа в коледжі в Одесі – це не тільки жахлива трагедія

для всієї України, але і жахливий злочин. Причетні понесуть повну і персональну відповідальність за те, що трапилося», – наголосив колишній прем'єр-міністр України О.В. Гончарук.

На підсумковому етапі вивчення курсу БЖД з метою удосконалення вміння проводити системний аналіз небезпеки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між складовими небезпечної події закріплюються навички аналізу й узагальнення знань теоретичних положень і практичних надбань [4]. Однак інформація набуває цінності тільки тоді, коли вона не тільки отримана, але і опрацьована й надана в зручній для осмислення формі. Навчити працювати з інформацією - це ще одна мета, що реалізується під час виконання комплексного аналізу. Ця робота є логічним завершенням курсу БЖД і охоплює усі тематичні блоки.

Список використаних джерел:

1. Горбунова К.М., Курепін В.М. Комплексна безпека підприємств, як складова системи управління: зб. наук. праць Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. І Всеукраїнська наукова конференція. Миколаїв: Торубара В.В., 2018. С. 22-24.

URL:<http://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6414> (дата звернення 12.02.2020).

2. Kurepin, V. & Kurepin, D. (2020). Public administration in the field of civil protection and security of life in the conditions of local self-government reform and decentralization of power. *ModernEconomics*, 19(2020), 94-100. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-16) (дата звернення 19.02.2020).

3. Літвінчук С.Б. Моделювання змісту і оновлення цілей навчання технічним дисциплінам у вищій школі. (Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: «Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики». 15-16 грудня 2017 р., м. Одеса, громадська організація «Південна фундація педагогіки», 2017 – С. 95 – 98) (дата звернення 18.03.2020). (дата звернення 12.02.2020).

4. Веліховська А. Б. Социально - педагогический сервис в контексте развития профессионализма педагогических работников // *Problems of correlation of informational interactions and educational technologies in social relation* : peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the LXXV international Research and Practice Conference and I stage of the Championship in Pedagogical and Psychological sciences, London, January 27–February 03, 2014 / The International Academy of Science and Higher Education;

OrganizingCommittee: T. Morgan (Chairman), D. Zhytnior, S. Godvint, A.Tim, S. Serdechny, L. Streiker. – Landon : IASHE, 2014. – P. 14-18. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3785> (дата звернення 12.02.2020).

УДК 378.148

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гула Лариса Вікторівна,
*асистент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет*

Сучасний стрімкий розвиток суспільства вимагає використання нових інноваційних методів та технологій навчання студентів у закладах вищої освіти (ЗВО), які дозволять майбутнім фахівцям стати більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Закон України «Про вищу освіту» серед головних завдань ЗВО передбачає «забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності» [7]. Зокрема, більшість законодавчих документів, національних програм стосовно вищої освіти наголошують на недопустимості зниження якості освіти, падіння рівня знань, моральному старінні методів та методик навчання. Саме розуміння того, що освіта – це один із головних факторів цивілізаційного, економічного розвитку держави, дає сьогодні поштовх до стратегічного вирішення завдань та забезпечення системного реформування національної вищої школи, адекватної модернізації та інтеграції її до європейських стандартів.

Об'єктом дослідження як зарубіжних, так і українських учених стали сутність процесу нововведень у технології і методи сучасного навчання. Наукові праці А. М. Алексюка, В. П. Коцура, С. О. Нікітчиної, В. Г. Кременя, В. В. Ільїна, С. В. Пролєєва, М. В. Лисенка, П. Ю. Сауха та інших присвячені загальнотеоретичним, науково-практичним проблемам інноваційної парадигми у ЗВО, окремим прогресивним формам і технологіям навчання, досвіду та перспективам їх використання в освітній практиці [1,4,5,6,8]. Зокрема, автори пов'язують інновації у навчанні з необхідністю: вдосконалення традиційного педпроцесу (модернізація, модифікація, раціоналізація); трансформації існуючого традиційного освітнього процесу, тобто радикальних перетворень та комплексних видозмін.